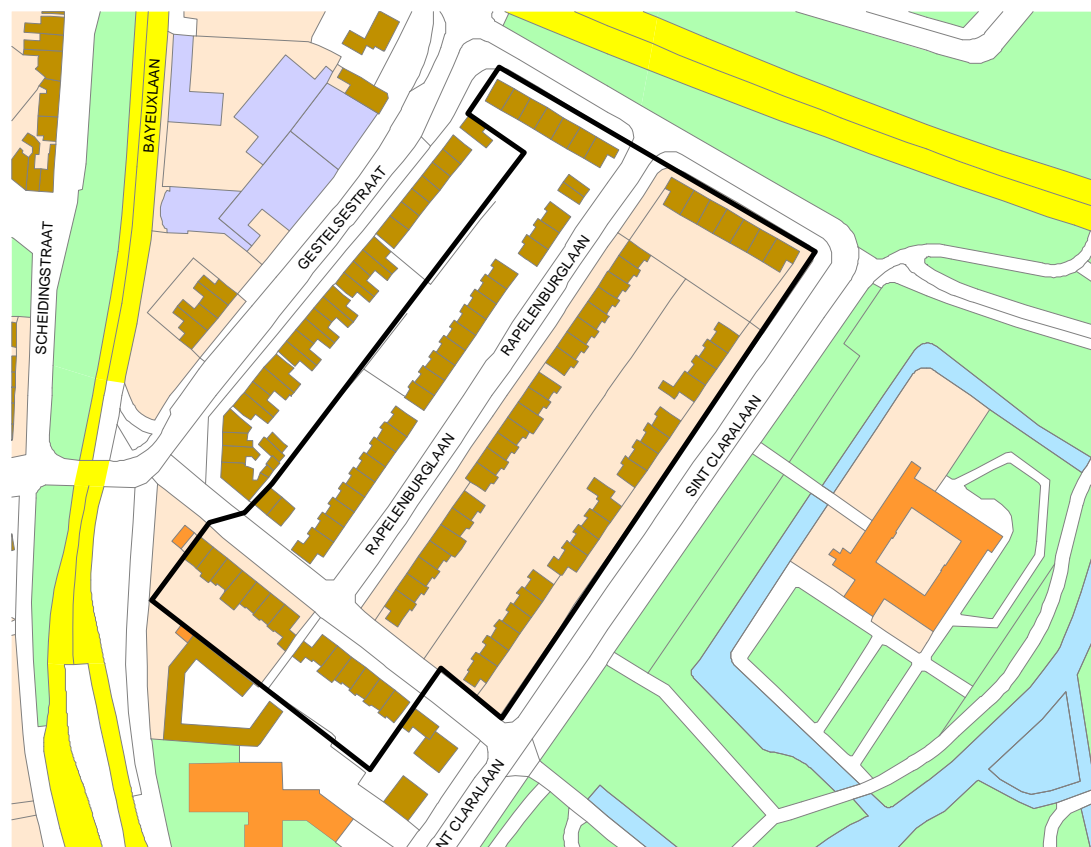

St. Claralaan e.o

Frans Korteweg, 1955

Deze 90 woningen , verdeeld over vier subtiel verschillende types, zijn gerealiseerd in opdracht van particulieren die zich verenigd hadden in de Bouwgroep Rapelenburg. Het complex zou kunnen worden beschouwd als een uitloper van de Schrijversbuurt, waarvan het is afgesneden door de Boutenslaan die in diezelfde tijd is gerealiseerd, al was deze nog niet doorgetrokken in westelijke richting. Het ensemble mag als een prachtige representant van de architectuur van de Wederopbouwperiode worden beschouwd. Architect Korteweg realiseerde in diezelfde tijd nog een aantal andere beeldbepalende complexen in de Sintenbuurt en Pasteurlaan en omgeving.

Gebiedsgerichte Welstandscriteria

Gebiedsgerichte welstandscriteria komen voort uit de gebiedseigen architectonische en stedenbouwkundige karakteristiek en vormen een onderdeel van de gemeentelijke welstandsnota.

	<i>BESCHRIJVING</i>	<i>CRITERIA</i>	<i>AANBEVELINGEN</i>
<i>Bebouwing en omgeving</i>	<p>De buurt wordt in het noorden begrensd door de Boutenslaan en in het oosten door de St. Claralaan. De westelijke grens wordt gevormd door de bebouwing langs het laatste stuk van de Gestelsestraat die door de aanleg van de Boutenslaan, die deel uitmaakt van de Eindhovense Ring, van de rest is afgesneden.</p> <p>Door de latere aanleg van de Bayeuxlaan is op deze wijze een wat geïsoleerd liggende buurt ontstaan die een sterke relatie heeft met het groengebied langs de Dommel met daarin het Clarissenklooster en aan de overzijde de Genneper Parken.</p> <p>Aan de zijde van de Boutenslaan manifesteert de buurt zich nadrukkelijk door twee blokken met woningtype IV. Deze blokken zijn met drie bouwlagen wat stedelijker van karakter en vormen een kloek en ritmisch geheel door de opvallende witte penanten ter plaatse van de bouwmuren en de eveneens wit geschilderde derde bouwlaag met een over het hele blok doorgaand patroon van ramen.</p> <p>Langs de St. Claralaan vormt de woningbouw van twee lagen met een kap de begrenzing tussen de woonwijk en het groengebied. Ook hier zorgt het aangename ritme van de witte muurdammen en de grote bloemenvensters op de begane grond voor een lichtvoetigheid die zich zeer goed verhoudt tot het groengebied aan de overzijde.</p>		
<i>Bebouwing op zich</i>	<p>De woningen zijn gebouwd in vier types, hoewel slechts het hoge type IV goed van de andere is te onderscheiden. De verschillen tussen de andere drie types zijn aan de voorzijde slechts bij nauwkeurige beschouwing te ontdekken. Van Type I zijn maar twee exemplaren gebouwd aan de Genneperweg 95 en 97 en dat wordt gekenmerkt door twee smalle badkamerramen op de verdieping, hoewel dat op nummer 97 al weer</p>	<p>leder bouwplan moet zijn geïnspireerd op de architectuur van de buurt en gerelateerd zijn aan de specifieke vormgeving van</p>	

	<p>gewijzigd is. Type II en III verschillen ongeveer 50 cm in hun breedtemaat. Bij alle Types III is het raam van de woonkamer uitgebouwd tot bloemenraam. Type II kent dat motief alleen bij de hoekwoningen aan de Rapelenburglaan 15, 29, 24 en 42</p> <p>Alle woningen zijn iets opgetild ten opzichte van het maaiveld en bezitten daarom een twee tot drie treden hoog stoepje voorzien van een ijle, sierlijk gebogen, smeedijzeren leuning.</p> <p>De opvallende scandering van de afzonderlijke woningen door middel van de witte penanten wordt weer bijeen gebonden door het rode pannendak en de brede, ver uitstekende, goot die eveneens wit is geschilderd.</p> <p>Het samenbindend karakter van het dakvlak wordt aan de voorzijde nog nauwelijks doorbroken door individuele ingrepen als dakdoorvoeren en dakramen.</p>	<p>de woning waar dat bouwplan op betrekking heeft. De collectieve expressie van de woningblokken mag in geen geval worden doorbroken door individuele bouwplannen.</p> <p>In zijn algemeenheid geldt voor het gehele complex dat de karakteristieke elementen van de wederopbouwarchitectuur dienen te worden gerespecteerd en waar mogelijk hersteld.</p>	<p>Aanbevolen wordt om voor vergunningvrije dakramen aan de voorzijde een standaardraam toe te passen: zie hoofdstuk c.2.</p>
<p>Materiaal Detailering Kleur</p>	<p>De woningen zijn opgetrokken uit een roodbruin genuancerde baksteen. De voor de gevels uitstekende penanten ter plaatse van de bouwmuren zijn wit geschilderd. Dat geldt eveneens voor het metselwerk tussen de ramen op de tweede etage van de woningen aan de Boutenslaan.</p> <p>De gelijkbenige zadeldaken zijn gedekt met een rode gebakken pan. De dakvoet knikt sierlijk iets omhoog door de toepassing van een witgeschilderde betonnen gootelement. De goten zijn bij de hoekwoningen voorzien van een karakteristieke overstortbak.</p> <p>Ook de smalle, schijfvormige schoorstenen in de nok, opgetrokken in rood metselwerk, dragen in niet onaanzienlijke mate bij aan het totaalbeeld.</p> <p>De entrees worden extra benadrukt door een klein luifeltje en een omlijsting van sierbeton en worden bereikt via een paar treden hoog stoepje met een sierlijke leuning van smeedijzer. De voordeuren zijn veelal nog origineel en bestaan uit een blank</p>	<p>De kleurstelling van het complex dient te worden gehandhaafd.</p> <p>Bij vervanging van dakpannen moet gebruik worden gemaakt van keramische pannen, voor zover mogelijk van hetzelfde type en kleur.</p> <p>Schoorstenen mogen niet worden verwijderd.</p> <p>De betonnen deurlijsten en luifeltje moeten worden</p>	

	<p>gelakte hardhouten deur voorzien van acht vierkante ruitjes verdeeld over de volledige hoogte. De deur sluit daarmee volledig aan bij de fijnzinnige, maar robuuste architectuur van de entreepartij waarin ook de stoepjes en de collectieve buitenlantaarns hun rol spelen. Ook daarvan zijn nog veel originele exemplaren aanwezig.</p> <p>De eenvoudige ijzeren balustrade van het franse balkon op de verdieping speelt door middel van een simpele gebogen toevoeging zijn rol in de opgeroepen lichtvoetigheid van deze architectuur. Dat geldt evenzeer voor de uitgebouwde bloemenramen ter plaatse van de woonkamer. Een smalle betonnen ondersteuning, een dun dakrandje, gecombineerd met een enorm raam met een subtiele indeling door slanke roedes, geeft dit element een grote rankheid.</p> <p>Architect Kortweg heeft bij het oorspronkelijke ontwerp een nauwkeurig kleurenschema gemaakt voor zowel de binnen- als de buitenzijde. Bij vrijwel geen enkele woning is het kleurgebruik nog geheel origineel, maar dat leidt echter nergens tot een onwenselijke situatie. De witte geschilderde penanten en gootbodem zijn zo beeldbepalend dat de andere elementen daaraan min of meer ondergeschikt zijn. .</p>	<p>gehandhaafd.</p> <p>Aanzicht, materiaalkeus , detaillering en kleuren van de buitenschil moeten worden gerespecteerd en in stand gehouden.</p> <p>Bestaande oorspronkelijke raamindelingen moeten worden gehandhaafd. Zie ook de criteria onder c2.</p> <p>Bij vervanging van de kozijnen dient te worden gezocht naar een oplossing die de profilering en de indeling van de oorspronkelijke kozijnen benaderd.</p> <p>In zijn algemeenheid geldt voor de St. Claralaan e.o. dat het wit schilderen van individuele panden in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand. Zie hiervoor hoofdstuk c.1.</p>	<p>Bij kozijnrenovatie van niet oorspronkelijke indelingen wordt aanbevolen om de originele indeling te herstellen.</p> <p>Bij het kiezen van kleuren voor het schilderwerk wordt aanbevolen om gebruik te maken van het kleurenschema in bijlage 1.</p>
--	---	--	--

Type 1

Type 2

Type 3

Boutenslaan, type 4

St. Claralaan

Rapelenburglaan

Genneperweg

Detail bloemenraam en entree

St. Claralaan

Objectcriteria voor de St. Claralaan e.o.

Naast de criteria die direct worden ontleend aan de gebiedseigen architectonische en stedenbouwkundige karakteristiek gelden er voor een aantal typen bouwwerken nog aanvullende criteria. Hieronder staan de verschillende objecten beschreven die voor de St. Claralaan e.o. relevant zijn.

a. Aan- en uitbouwen

Een veel toegepaste mogelijkheid om het woonoppervlak te vergroten is een aan- of uitbouw. Die kan in hoge mate het woongenot vergroten, maar ook de invloed op de woonomgeving kan zeer groot zijn, vooral als wordt gebouwd aan de voorgevel of in een zijtuin grenzend aan het openbaar gebied. Uiteraard is het bestemmingsplan in eerste instantie bepalend of een dergelijke verbouwing gerealiseerd kan worden.

Het bestemmingsplan voor deze buurt laat geen aan- of uitbouw aan de **voorgevel** mogelijk. Criteria daarvoor zijn hier dan ook overbodig.

Een aan- en uitbouw aan de **zijgevel** is onder beperkende voorwaarden vergunningvrij te realiseren en is dan niet onderhevig aan een welstandstoets.

Zodra een aan- of uitbouw aan de zijgevel daar niet aan voldoet en derhalve licht-vergunningplichtig is, voldoet het in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien:

- ◆ de voorgevel ervan tenminste 2 meter terug ligt ten opzichte van de voorgevel van de woning en
- ◆ de achtergevel minimaal 50 cm terugligt ten opzichte van de achtergevel van de woning of maximaal 3 meter (bij een gelijkblijvende breedte) doorsteekt ten opzichte van de achtergevel van de woning en
- ◆ de hoogte aan alle zijden maximaal 3,5 m bedraagt en
- ◆ het dak plat is dan wel voorzien van een kap met dezelfde richting, vorm en helling als het hoofdgebouw en
- ◆ de gevels van de aanbouw verwantschap vertonen met de architectuur van het hoofdgebouw en
- ◆ de toe te passen materialen, kleuren en detaillering dezelfde zijn als die van het hoofdgebouw.

Indien de voor- en/of de zijgevel van een dergelijke aanbouw direct grenst aan het openbaar gebied, is de architectonische expressie ervan van wezenlijk belang voor de kwaliteit van de openbare ruimte. In dat geval zal een ontwerp altijd worden voorgelegd aan de commissie ruimtelijke kwaliteit.

Een aanbouw aan de **achtergevel** is zeer gewild en komt in zeer veel uitvoeringen voor. Een dergelijk bouwwerk heeft over het algemeen weinig invloed op de openbare ruimte, maar wel op de bezonning van de eigen tuin of die van de burens. Ook voor die gevallen heeft de wetgever voorwaarden opgesteld waaronder deze vergunningvrij kunnen worden gerealiseerd.

In het geval dat voor een uitbouw aan de achtergevel een lichte bouwvergunning moet worden aangevraagd, voldoet deze in ieder geval aan redelijke eisen van welstand indien:

- ◆ niet gelegen naast openbaar gebied en
- ◆ de hoogte maximaal 3,5 m en de diepte maximaal 4 m bedraagt en
- ◆ geen boeiboorden worden toegepast en
- ◆ het bouwwerk wordt voorzien van een plat dak of een flauw hellend doorzichtig dak en
- ◆ materiaalgebruik en kleuren gelijk zijn of harmoniëren met die van het hoofdgebouw;
- ◆ bij toepassing van een flauw hellend doorzichtig dak de zijmuren, voor zover deze op de perceelsgrens worden gebouwd, horizontaal worden beëindigd zodat de burens niet worden belemmerd in hun keuze voor een bepaald type dak;
- ◆ bij toepassing van een lichtstraat op een plat dak deze tenminste 50 cm van de perceelsgrenzen wordt beëindigd.

b. Tuinhuisjes , bergingen en overkappingen

Er blijkt de laatste jaren een vrij grote behoefte te bestaan aan vrijstaande bergingen, tuinhuisjes en overkappingen en vele fabrikanten voorzien daarin. Zij bieden een grote verscheidenheid aan uitvoeringen die vaak geschikt zijn voor zelfbouw.

Meestal worden deze bouwwerken vrijstaand in de tuin geplaatst en hebben weinig invloed op hun omgeving, vooral niet zolang ze niet zichtbaar zijn vanaf het openbare gebied.

Dit soort bijgebouwen is dan ook als vergunningvrij aangemerkt tot een grootte van maximaal 30 m² en een hoogte van 3 meter en onder beperkende voorwaarden met betrekking tot de situering.

Voldoet een dergelijk bijgebouw daar niet aan en is het dus licht-vergunningplichtig dan voldoet het aan redelijke eisen van welstand, indien:

- ◆ niet hoger dan 3 m en
- ◆ niet groter dan 40 m² en
- ◆ voorzien van een plat dak en
- ◆ meer dan 3 m uit de erfgrans met het openbaar gebied en
- ◆ eventuele zijwanden zijn uitgevoerd in hetzelfde materiaal als het hoofdgebouw dan wel in hout, uitgevoerd in rabatdelen of gepotdekselde, gekantrechte delen.

c. Veranderingen aan gevels zonder uitbreiding

De onderstaande werkzaamheden zijn in veel gevallen op zich vergunningvrije activiteiten en kunnen slechts repressief door de commissie ruimtelijke kwaliteit worden getoetst. Dit houdt in dat beoordeeld zal moeten worden of de gerealiseerde wijzigingen in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand. Is dat het geval, dan kan een aanschrijvingsprocedure worden gestart.

Het is soms dan ook zeer aan te bevelen om op vrijwillige basis voor dit soort werkzaamheden vooraf schriftelijk dan wel mondeling advies te vragen bij de commissie ruimtelijke kwaliteit. Dit voorkomt eventuele moeilijkheden achteraf.

Voor de panden die zijn aangewezen als monument geldt dat er nimmer sprake zal zijn van vergunningvrije activiteiten en zijn onderstaande werkzaamheden licht vergunningplichtig. Ze zullen dus altijd aan de commissie ruimtelijke kwaliteit moeten worden voorgelegd. Ook zal een monumentenvergunning moeten worden aangevraagd.

c.1. Schilderen en opnieuw voegen van gevels

Uit de toelichting op de Woningwet 2003 blijkt ondubbelzinnig dat het schilderen van een gevel niet kan worden gezien als bouwen. Het kan daarom ook niet worden aangemerkt als een vergunningsplichtige activiteit. Het wijzigen van de kleur van een individuele woning kan echter van grote invloed zijn op de architectuur van die

woning en daarmee op het beeld van de openbare ruimte. Dit geldt des te meer als de woning deel uitmaakt van een blok of een complex, omdat dan de eenheid in architectuur en het stedenbouwkundige beeld in veel gevallen ernstig kan worden verstoord.

Dit is in de St. Claralaan e.o. bij uitstek het geval. Het schilderen van de rode baksteen zou immers een brute onderbreking betekenen van het ritme van de witte penanten. Slechts die penanten en bij woningtype IV langs de Boutenslaan het metselwerk tussen de ramen op de tweede etage, mogen worden geschilderd in een witte kleur RAL9010. Elke andere kleur en ook het schilderen van de rode gevelstenen zal een situatie opleveren die in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand.

In geval van twijfel is het zeer aanbevelenswaardig om vooraf bij de commissie ruimtelijke kwaliteit te informeren of het schilderen van een specifieke woning zal leiden tot een situatie die in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand.

c.2. Vervangen van kozijnen

Het aanbrengen, dichtmaken of vervangen van kozijnen of het wijzigen van de indeling en afmetingen ervan levert over het algemeen niet veel problemen op, zolang de veranderingen passen bij het karakter van het gebouw. Een punt van aandacht in de St. Claralaan e.o. is het vervangen van houten of stalen kozijnen door die van kunststof of aluminium. In de voorgevel en de naar de weg of het openbaar groen gekeerde zijgevel is dit overigens wel degelijk een vergunningsplichtige handeling indien er sprake is van een wijziging in de detaillering, profilering of indeling van het kozijn. Maar ook in de vergunningsvrije situatie kan naderhand blijken dat een dergelijke wijziging onaanvaardbaar afbreuk doet aan het beeld van de architectuur van het gebouw en de omgeving. Dat heeft dan vooral te maken met de verhouding tussen open en gesloten delen, reliëf en geleding van gevel en licht- en schaduwwerking, kleuren en toegepaste materialen, vooral ten aanzien van puivullingen.

Wijzigingen daarin kunnen een aanzienlijke invloed hebben op het straatbeeld.

Het is dan ook altijd aan te raden om tevoren advies te vragen bij de commissie ruimtelijke kwaliteit om procedures en ingrepen achteraf te voorkomen.

Er moet daarbij met de volgende richtlijnen worden rekening gehouden:

- ◆ Stalen kozijnen kunnen alleen goed worden vervangen door nieuwe stalen profielen of door aluminium. Alleen met deze materialen kan het slanke stalen kozijn worden benaderd. Tenminste als een smal aluminium profiel met een smalle of met een iets toelopende neus wordt gekozen. Een probleem hierbij vormen de donkere neopreen kaders van deze zgn. droge beglazing, die goed zichtbaar afsteken bij lichtgekleurde kozijnen en op die manier duidelijk maken dat het om een nieuw kozijn gaat. Vervanging door kozijnen met een droge beglazing zal altijd opvallen. Natte beglazing, dus met kit, is niet logisch vanwege de onderhoudsgevoeligheid van de kit in relatie tot de onderhoudsvrije aluminium kozijnen. Bij vervanging van kozijnen door lichtgekleurde aluminium kozijnen dient gestreefd te worden naar witte neopreen kaders.
- ◆ Houten kozijnen moeten bij voorkeur worden vervangen door nieuwe houten exemplaren, met gelijke indeling en detaillering. Een kleine aanpassing in de profilering ten behoeve van dubbel glas is denkbaar.
- ◆ Vervanging van houten kozijnen door kunststof is acceptabel als de architectonische waarde van het gebouw en de omgeving dat toelaten. In die gevallen is het zaak het oorspronkelijke houten profiel en de indeling zoveel mogelijk te benaderen. Dat houdt onder meer in dat een renovatieprofiel moet worden toegepast, waarvan de profielbreedte aan de voorzijde maximaal 5 cm bedraagt, de negge van de muur wordt gehandhaafd en de negge van het kozijn minimaal 5 cm is.

- ◆ Het aanbrengen van ventilatieschuiven bij kozijnvervanging levert vaak een lelijk en afwijkend beeld op. Het is mogelijk de noodzakelijke nachtventilatie min of meer onzichtbaar op een bouwkundige wijze aan te brengen, nl. boven de bovendorpel achter het metselwerk of door muurroosters achter open voegen.

c.3. Dakramen

Het aanbrengen van een dakraam is onder bepaalde voorwaarden vergunningvrij. Deze voorwaarden zijn echter zo ruim dat er over het algemeen geen vergunning nodig zal zijn, ook aan de voorzijde.

In de woningen aan de St. Claralaan e.o. zijn in sommige blokken aan de voorzijde al dakramen geplaatst en helaas is de afstemming er tussen veelal achterwege gebleven. De meest voorkomende afmeting en plaats is echter een dakraam van 5 pannen breed en 5 pannen hoog, aangebracht op een afstand van 4 pan uit de goot en precies boven de deur op de verdieping. Een dergelijk raam, van een type en wijze van aanbrengen en op de plaats zoals op de woningen Rapelenburglaan 34, 36 en 38, is voor deze buurt aan te bevelen.

Aan de achterzijde gelden geen speciale criteria.

nr. 38

nr. 36

nr. 34

d. Dakkapellen

Er zijn twee motieven voor het aanbrengen van een dakkapel: het verbeteren van de daglichttoetreding tot een zolder ten einde een verblijfsfunctie mogelijk te maken en het is een snelle en goedkope manier om het woonoppervlak te vergroten. Dit laatste motief kan aanleiding zijn tot buitenproportionele dakkapellen. De populariteit van de dakkapel is groot en het aantal aanvragen navenant.

Anderzijds is de kwaliteit van de openbare ruimte van wezenlijk belang en die openbare ruimte wordt mede vormgegeven door de kwaliteit van de aanwezige bebouwing. In woongebieden speelt de vorm van het woningblok daarin een belangrijke rol. Met name het dak is daarin het samenbindend element bij uitstek. Rust en evenwicht in deze "vijfde gevel" heeft een positieve invloed op de openbare ruimte. Onder de goot is dan weer ruimte voor eventueel gewenste individualisering van de gevel, door middel van luifels, erkers, kleur van het schilderwerk, de voordeur en dergelijke.

Het bovenstaande houdt tevens in dat plaatsing van een dakkapel aan de achterzijde over het algemeen meer mogelijkheden biedt, tenzij er sprake is van een zichtlocatie.

De hieronder genoemde criteria zijn gebaseerd op woongebieden met woningen, gebouwd in blokken van twee of meer en voorzien van een zadeldak. Bij dakkapellen op woningen met een andere kapvorm of op vrijstaande woningen zal dit steeds apart moeten worden beoordeeld.

In alle gevallen dient er rekening mee te worden gehouden dat in een blok van woningen met dezelfde architectuur het ontwerp van de eerste met vergunning geplaatste dakkapel maatgevend is voor de overige.

Een dakkapel aan de **voorzijde** is in de St. Claralaan e.o. altijd in strijd met redelijke eisen van welstand.

Groepsgewijze plaatsing van identieke dakkapellen op een woningrij waar tot dusver aan de voorzijde nog geen dakkapel aanwezig is, kan soms mogelijk zijn, als dit voor de rij op zichzelf en voor de omgeving als een verbetering kan worden gezien. Voor deze buurt houdt dit in dat dit als een volwaardige ontwerp-opgave moet worden gezien en dat op subtiële wijze zal moeten worden ingespeeld op de karakteristiek van deze Wederopbouwarchitectuur.

De meeste dakkapellen aan de **achterzijde** zijn vergunningvrij. Voor zover zij dat niet zijn, en dus licht-bouwvergunningplichtig, voldoen zij in ieder geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- ◆ er sprake is van een herhaling van een ontwerp op hetzelfde woningblok en dat minder dan drie jaar daarvoor is goedgekeurd of
  - ◆ als er sprake is van een vooraf door de architect van het woningblok ontworpen en goedgekeurde dakkapel
- of:
- ◆ niet breder dan 60% van de breedte van het dakvlak en
  - ◆ de zijkant ten minste 50 cm uit het midden van de woningscheidende mu(u)r(en) en 100 cm van de zijdelingse dakrand(en) en
  - ◆ de afstand tot de horizontale en/of schuine nok en de goot en/of eventuele kilgoot minimaal twee pannen of 50 cm en

- ◆ voor de positie op het dak, het overstek en voor de materialen, kleuren, detaillering (waaronder de bevestiging van plaatmaterialen) en de kozijnindeling aansluiting is gezocht bij de architectuur van het pand en de omgeving en
- ◆ de hoogte van het kozijn maximaal 125 cm en
- ◆ er geen sprake is van een verticale borstwering tussen kozijn en dakvlak en
- ◆ het boeiboord maximaal 25 cm hoog en
- ◆ voorzien van een plat dakje en
- ◆ kleur en materialen zijn afgestemd op die van de woning en
- ◆ er geen dakkapellen boven elkaar zijn geplaatst en
- ◆ er geen sprake is van een dakopbouw die een verhoging van de nok met zich meebrengt.

e. Erfafscheidingen

Voor de meeste erfafscheidingen is geen bouwvergunning meer nodig. Bij hoekwoningen worden zij echter vaak toegepast om de tuin af te scheiden van het openbare gebied en liggen dan ook meestal in of voor de rooilijn. Zijn zij daarbij ook nog hoger dan 1 meter, dan is een vergunning nodig en moeten zij voldoen aan redelijke eisen van welstand.

Vooral dit soort erfafscheiding is vaak zeer bepalend voor de woonomgeving en het straatbeeld, en leidt dan ook niet zelden tot klachten. Grove, niet-duurzame en snelverwerende materialen, zoals betonplaten, vlechtschermen, ongekantrechte schaaldelen en dergelijke zijn in dit soort situaties ontsierend en voldoen dan ook niet aan redelijke eisen van welstand.

Een dergelijke erfafscheiding voldoet in elk geval aan redelijke eisen van welstand indien zij bestaat uit:

- ◆ hagen of andersoortige begroeiing;
- ◆ volledig begroeide gazen hekwerken;
- ◆ een overwegend transparante afscheiding, bijvoorbeeld stalen spijlen of houten lamellen, al dan niet geplaatst op een maximaal 1 m hoog muurtje, met eventueel penanten, van dezelfde (bak)steen als de woning.

f. Zonnecollectoren

Steeds vaker worden zonnecollectoren en fotonvoltaïsche cellen toegepast. Bij nieuwbouw kan en moet eigenlijk hiermee al in de ontwerpfase rekening worden gehouden, zodat de collector een geïntegreerd onderdeel wordt van het gebouw. Bij bestaande gebouwen kan de zonnecollector als losse toevoeging echter een storend element vormen, vooral omdat de keuzevrijheid voor de plaats wordt beperkt in verband met de vastliggende stedenbouwkundige oriëntatie en de doorgaans reeds in gebruik zijnde plaats voor de installatie. Het is dan ook soms niet te voorkomen dat een zonnecollector aan de straatzijde moet worden geplaatst. Zonnecollectoren en fotonvoltaïsche cellen zijn in vrijwel alle gevallen vergunningvrij. Zo niet dan zijn zij licht-vergunningplichtig en voldoen zij in elk geval aan redelijke eisen van welstand, indien:

- ◆ geplaatst op platte daken, geheel gelegen binnen een hoek van 20 graden vanaf de naar het openbare gebied gekeerde dakranden;
- ◆ de kleur van de collector of het paneel neutraal grijs is;
- ◆ de kleur van de omrandingen zoveel mogelijk in overeenstemming is met de dakbedekking.
- ◆ bij aanbrengen aan de straatzijde plaats en afmetingen worden gekozen overeenkomstig de als eerste onder redelijke eisen van welstand aangebrachte collector op het desbetreffende woningblok.

g. (Schotel)antennes

Ook antennes en schotels voor satellietontvangst zijn technische toevoegingen aan gebouwen en dragen nooit bij aan het uiterlijk van het gebouw en de openbare ruimte. Zij dienen dan ook zo onopvallend mogelijk te worden aangebracht en liever nog onzichtbaar.

Het beleid van de gemeente Eindhoven met betrekking tot antennes ten behoeve van mobiele telecommunicatie is vastgelegd in een aparte beleidsnota, waarnaar hier wordt verwezen.

Antennes tot een hoogte van 5m gemeten vanaf de voet, zijn vergunningsvrij en dus ook welstandsvrij. Hogere antennemasten zullen steeds op zichzelf en in relatie tot hun omgeving moeten worden beoordeeld. Belangrijke factoren zijn dus het uiterlijk van de mast, bijvoorbeeld telescoop- of vakwerkmast, en de zichtbaarheid vanaf de openbare weg.

Een schotelantenne aan de voorgevel is doorgaans lichtvergunningplichtig, maar is over het algemeen in ernstige mate in strijd met redelijke eisen van welstand, vanwege het versturende effect ervan op de architectuur van de woning op zichzelf en op de architectuur en de ritmiek van het totale bouwblok en betekent daarmee ook een ernstige verstoring van het beeld van de openbare ruimte. Dit houdt in dat zonder vergunning gerealiseerde schotelantennes na plaatsing aan de voorgevel in strijd zijn met de Woningwet en dat een aanschrijvingsprocedure zal worden gestart.

In de gevallen dat er aantoonbaar geen andere mogelijkheid is dan montage aan de voorgevel, dient de schotel te voldoen aan:

- ◆ de diameter maximaal 60 cm en
- ◆ de schotel geheel transparant dan wel tenminste 50% geperforeerd, of anderszins effectief onopvallend gemaakt.

h. Masten voor mobiele telefonie en andere antennes

Voor deze categorie bouwwerken zijn criteria opgenomen in de nota "Aanvullend antennebeleid".

Hardheidsclausule:

Indien er sprake is van een bijzondere situatie, een architectonische meerwaarde of als kan worden getwijfeld aan de toepasbaarheid van bovenstaande criteria, kan hieraan worden voorbijgegaan, na advies van de commissie ruimtelijke kwaliteit.

Bijlage 1

- ▶ goot: wit Sikkens GN.02.88 (RAL 9010)
- ▶ betonbandje: blauw Sikkens Q8.15.55
- ▶ geschilderd metselwerk: wit Sikkens GN.02.88 (RAL 9010)
- ▶ alle kozijnen: wit Sikkens GN.02.88 (RAL 9010)
- ▶ deur: geel Sikkens G2.51.81
- ▶ knop: geel Sikkens G2.51.81
- ▶ bovenregel hekje: blauw Sikkens Q8.15.55
- ▶ verticale balusters: blauw Sikkens Q8.15.55
- ▶ verticale balusters: geel Sikkens G2.51.81

- ▶ deur: blank gelakt
- ▶ raam: geel Sikkens G2.51.81

- ▶ horizontale deel leuning: blauw Sikkens Q8.15.55 (foto wijkt af!)
- ▶ verticale deel leuning: geel Sikkens G2.51.81 (foto wijkt af!)

- ▶ ondersteuning van erker: wit Sikkens GN.02.88 (RAL 9010)